

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Diluuntur rationes superioris sententiæ. c. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

27.

reſte tamen ſeparatam : eo quod animâ noſtrâ coniuncta corpori, ipſo impeditur, quo minus eo modo loquatur. Ceterum oportet dicant nobis, quodnam impedimentum eſſe poteſt coniunctio cum corpore, ne poſſit anima imprimere ſpeciem ſui conceptus, aut affectus menti alterius animæ, aut Angeli : cum enim non debeat medio corpore operari, ſed virtute ſolius conceptus ſpiritalis, & effectus, qui non indigent propinquitate loci, aut ſaltem non egent contractu corporis : quid obſectro obſtare poteſt, quo minus conceptus in intellectu humano exiſtens, & affectus in voluntate, imprimat ſpeciem ſui alteri animæ, aut angelo, vel in quacumque diſtancia, ſi non indiget propinquitate, vel ſi ea indiget, ſaltem in debita diſtancia abſque alio contactu, qualis requiritur inter agentia corporea ? cum enim integra & perfectâ cauſa imprimendi talem ſpeciem ſit conceptus in mente, & affectus in voluntate, & verque ſit idem in anima coniuncta, & ſeparata : ſequitur, aut vtroque modo, aut neutro talem ſpeciem produci. Nam quoties principium & paſſum eſt idem, & nō eſt impedimentum, aut loci, aut diſtancia, ſequitur idem effectus, ut inductione conſtat. Quæ etiam ratione ductus S. Thomas, infra quaſtione 117. artic. 4. dixit, ſi anima ſuo motu & imperio poſſet mouere corpus ſecundum locum, quando eſt ſeparata, poſſet etiam eſſe coniuncta, nec ſtatus in corpore hanc virtutem ſpiritaliter operandi, aliquo pacto poſſet impedire.

S. Thomas.

Quarta ratio ex eodem ſere principio ad aliud deducit abſurdum, quæ talis eſt. Si hoc modo fieret loquutio, etiamſi anima coniuncta non poſſet angelo loqui, poſſet tamen angelus & dæmon animæ noſtræ, etiam coniuncta corpori, ita loqui : quod ſi poſſet aliquando ſane accidere : ſuiuolum enim eſſet aſſerere, Deum virtute ſua infinita hæcenus obſtitit, ne ita dæmones, aut Angeli hominibus loquerentur, cum abſque vilo fundamento affirmaretur : nemo autem hæcenus in ſe expertus eſt, ſibi Angelum hoc modo locutum fuiſſe : ergo ſignum eſt, neque ita loqui poſſe.

Porro autem ex prædicta ſententia id inferri, quod dicebamus, ſic oſtenditur. Nam ſi Angelus poteſt alteri angelo, & animæ ſeparatæ imprimere ſpeciem ſpiritualem ſui conceptus, & affectus, non minori ratione poterit eam imprimere animæ corpori coniunctæ : ſiquidem anima ita ſpiritalis eſt coniuncta, ſicut à corpore ſeparata, & ſua ſubſtantia eodem modo capax ſpiritalis ſpeciei, quando eſt coniuncta, ſicut quando eſt ſeparata, & per illam ſemel impreſſam ſine vilo miraculo poſſet in corpore intelligere abſque vilo miniſterio phantaſmatum, ſicut anima Chriſti ſpeciebus inſuſis, ſecundum omnium ſententiam operabatur.

20.

Occurritur
enim con-
iunctio.

Reſpondebit aliquis forſan (hæcenus enim non legi, quid aduerſarij dicant) animam noſtram non eſſe capacem talis ſpiritalis impreſſionis pro hoc ſtatu : quia quamdiu coniuncta eſt, ſolum virtutis miniſterio phantaſmatum ad intelligendum & ad acquirendas ſpecies intelligibiles. Hoc tamen nihil obſtare poteſt, quo minus anima in corpore recipere poſſit ſpecies minime pēdentes à phantaſmatibus, ſi ſit cauſa ex ſe ſufficiens, ut illas imprimat : quod enim anima noſtra alligata ſit

ſenſibus, quamdiu coniuncta eſt corpori ; ſolum impedire poteſt, ne ipſa virtute propria alio modo adquirit ſpecies, quam miniſterio phantaſmatum. Falſitas denique huius ſententia ex ſoluto ne argumentorum, quibus conſtituitur, patet. Verum antequam ad ea diluenda accedamus, impugnemus ſententiam Ricardi, ſicut ſuperius promiſimus.

Omiſſis autem rationibus contra præcedentem opinionem allatis, quæ etiam contra Ricardum pugnant : id, quod ipſe conſtituit de radio illi ſpiritali emiſſo ab vnoquoque angelo loquentem viſque ad alium, qui audit, multo facilius reſolui poteſt ; vel enim emittitur extra angelum, ſicut vapor, aut ſumus ex corpore ; & hoc contraſtitutum eſt, tum quidem, ſi dicatur eſſe ſubſtantia ſpiritalis ; quis enim crederet ſpiritualem ſubſtantiam ab vnoquoque angelo derivari, quoties ipſe loquitur, vel eo præſentem, quod illa de nullo crearetur, cum ſecundum ſe totam produceretur, quod eſt creati ? Tum etiam, ſi dicatur eſſe accidens ; iam enim eſſet aliquod accidens extra ſubſtantiam, & ſine ſubiecto, quod eſt abſurdum. Vel radius ille ſpiritalis eſt accidens manens in intellectu Angeli loquentis, ita ut ſolum dicatur transmitti ad Angelum, qui debet audire, quia ei ſit præſens ut obiectum, & ſic fruſtra ponitur talis radius ſpiritalis diſtinctus à conceptu Angeli loquentis, & affectu, ex cuius virtute & potentia educatur ſpecies ; cum melius ſit, dicere ſpeciem proximè producti ab effectu, & conceptu Angeli loquentis, quam ab vilo alio radio. Præterea ſuperuacaneum eſt, & commentitium, quod addit Ricardus, ſpeciem quandam produci ex illo radio intellectuali ab Angelo loquenti, & illam offerri Angelo, qui auditus eſt, ut ipſe inde aliam educat. Tum quia non videtur eſſe neceſſaria tanta ſpecierum multiplicatio ; tum etiam quia niſi vna ſpecies in alia recipiatur, non poſſet dici vna ex alia educi virtute Angeli ; illam enim ex alio educi dicitur, quod in alio, ut in ſubſpectu recipitur. Certe ſere omnia, quæ dicit Ricardus ita ab eo conſecta videntur, ut potius ſomniabiles videantur, quam ſpeciem aliquam probabiliter tatiſ habere.

CAPVT VI.

Diluuntur rationes ſuperioris ſententia.

Am vero difficile non eſt, fundamentum huius opinionis conuellere. Ad priorem rationem reſpondemus, vnum Angelum cogi non poſſe ab alio Angelo loquente, ut audiat, ut infra cultedemus ; cum tamen vnus homo, vel ita nō audire cogatur, altero loquente. Homo enim audit per ſenſus, qui non poſſunt non ab obiecto præſente moueri, aut certe ſi angelus, qui audit, neceſſario excitatur à loquente, neſcitamus modum. Ego vero pro comperto habeo, nequaquam vnum Angelum poſſe ab alio ita excitari impreſſione ſola ſpeciei, ſicut adſtruit præcedens opinio, ut non poſſit non audire, hoc eſt, ut non poſſit non per illam ſpeciem actū intelligere. Nam & in primo inſtanti ſuæ creationis habuerunt angeli ſpecies omnium rerum impreſſas, ita ut communem ſatis ſententiam, & tamen nullus aſſerit, Angelum omnia obiecta illarum ſpecierum actū conſideraſſe, quia ſpeciebus inſuſis vritur Angelus cum vult ; prima vero cogitatio de alijs

de aliqua re non ab alio agente, quam à Deo determinari potest, vt infra disp. 236. ca. 3. etiam dicemus. Potuit igitur angelus recipere speciem ab alio angelo inanimatam ex conceptu, & affectu voluntatis illius, & tamen per illam non operari: ac proinde non intelligere: quod si per illam speciem actu non consideraret, non audiret.

Ad posteriorem vero rationem dico vnum angelum perfectius quidem intelligere affectum alterius angeli sibi loquentis, quam vnus homo intelligat conceptum, & affectum alterius hominis, nihilominus illam cognitionem angeli nunquam egredi limites abstractiue cognitionis, quæ sit per alienos conceptus: nec vnquam angelum ita cognoscere affectum alterius, vt cor illius intueatur, sicuti est, sed tantum quasi ex relatu angeli loquentis. Dixi affectum cordis, nam cogitationem & conceptum angeli loquentis secundum substantiam intuitiue cognoscere posset, non per speciem ab illo emissam, sed per species, quas habet, aut per virtutem sui intellectus, si abique speciebus ceteras res intelligeret, & vera esset illa sententia sententia, quæ asserit, solum affectum cordis vnus angeli occultum esse alteri, non tamen cogitationem, secundum substantiam.

Sed quæret aliquis, an sicut dicimus, futurarum rerum contingentium dari quidem species, sed per illas non posse cognosci res futuras, donec præsentia sint, eodem modo dicere possimus, affectum & secretorum cordium vnus angeli dari quidem species proprias, per illas tamen non cognosci, donec ab eo angelo, cuius sunt, manifestentur. Respondetur, diuersam esse rationem. Nam, etiam si concedamus species futurorum contingentium: ob id tamen non sequitur, statim futura sub statu futuri cognosci: quia, donec præsentia sint, non sunt obiecta naturalia intellectus creati, vt supra disput. 208. ca. 4. ostensum est: variato autem obiecto, etiam si ex parte facultatis maneant reliqua requisita ad intelligendum, non poterit esse cognitio, vt ibidem monstrauimus. At vero si Angelus haberet speciem secretorum alterius angeli, licet ea non intelligeret, vt futura, posset tamen intelligere, vt præsentia: nec opus esset, expectare, vt Angelus, in quo sunt, ea reuelaret; quia reuelatio non variat esse rei: quare si post reuelationem est accommodatum obiectum, & angelus habet speciem propriam illius, ante reuelationem etiam cognosceret. De futuris vero non item; nam diuersum est, esse præsens, aut futurum, & diuersam rationem intelligibilis, & veritatis habet; quare sola variatio hæc sufficit, vt sub vno statu cognosci res possit, quæ sub alio non potest. Nos autem ideo dicimus, necessariam esse locutionem ad manifestanda secreta & affectus cordis, quia Angelus, qui audire debet, non habet speciem illius, nec illud, habet, vt proprium obiectum, quod proprio & quidditatiue conceptu valeat intelligere, sed tantum quatenus exprimitur loquela aliqua, & reuelatione; sicut & nos, qui ex sola reuelatione multa cognoscimus instar eorum, quæ proprio conceptu intuemur, & ideo donec nobis hæc manifestentur, & edoceamur, intelligere ea non valeamus.

Quod dicebatur in posteriori illa ratione, vnum Angelum habere lumen intellectus aptum, & idoneum, vt cognoscat conceptum, & secretum cordis alterius angeli, & ideo posse speciem

Vasquez in 1. parte Tom. 2.

ab illo recipere, si alicuius momenti est, probat etiam contra sectatores huius sententiæ, has species, ita naturaliter fuisse infusas angelo ab initio suæ creationis, sicut species aliarum rerum; vel certe contra naturam angeli has species fuisse denegatas angelo, si aliarum rerum concessæ sunt; aut denique, si Angelus abique vllis speciebus intelligit, quæcumque intelligit, ita naturaliter cognoscere secreta cordium, sicut aliarum rerum naturas, nisi à Deo impediatur; ex quo iam incideremus in sententiam Scoti. Frustra etiam & absque fundamento diceretur, infusionem harum specierum, quas naturaliter Angelus postulat, reservatam esse voluntati angeli loquentis. Quare dicimus, Angelum non esse idoneum, vt has species recipiat ab alio angelo, sicut supra probatum manet. Deinde nec postulare Angelum naturam suam, vt hæc species à Deo infundantur, sicut alia, quia obiectum hoc non est illi proprium, & aptum; vel certe si difficile sit assignare differentiam inter species, quare scilicet hæc potius, quam illæ infundantur, quæ difficultas in omnibus etiam locis habet, vt supra explicauimus disp. 200. ca. 3. dicendum esset angelum res intelligere abique speciebus ea dumtaxat, quæ sunt obiecta sibi naturalia, secreta autem cordis hominis, aut alterius angeli non esse huiusmodi.

CAPVT VII.

Angelos sibi mutuo loqui per hoc, quod vnus imprimis cogitationem sui conceptus menti alterius angeli, senserunt Oram, & Gabriel.

Tertia sententia à duabus præcedentibus non omnino diuersa est, quam tradunt Oram in 2. q. 20. & quodlibet. 1. q. 7. & Gabriel in 2. disp. 9. q. 2. ar. 4. In eius explicationem supponunt, loqui intellectum, nihil aliud esse, quam exprimere in se verbum interius, aut intellectum, & illam in mente habere, audire autem intellectu, idem esse, quod videre, aut intelligere tale verbum in mente alterius; id quod videntur sibi colligere ex Aug. 15. de Trinit. 1. 10. Hoc posito fundamento, asserunt, vnum Angelum alteri loqui hoc modo, vt primum quidem vnus angelus formet in se verbum eius, quod cogitat, & desiderat, vel statuit, deinde hæc cogitatio per modum obiecti efficiat in intellectu alterius non speciem sui, sed notitiam & cognitionem quam dum recipit alter Angelus, audire dicitur verbum intellectus ab alio prolutum. Conuenit autem hæc sententia cum duabus præcedentibus, quatenus ponit aliquid derivatum ab intellectu loquentis angeli in intellectu audientis, cum sententia quidem Scoti, quia inquit, derivari in intellectu audientis non per speciem, sed intellectum, cum opinione vero recentiorum, quia dicit, impressionem in mentem audientis fieri non ab intellectu, sed à verbo productum in mente loquentis. Differt autem hæc opinio primum à sententia Scoti, tum quia cum Scotus asserit, ab intellectu loquentis derivari in intellectu audientis intellectum, affirmat, hanc produci ab intellectu loquentis constituto in actu primo per speciem intelligibilem, hæc autem opinio dicit, intellectum in mente audientis produci à verbo, & intellectum productum in intellectu & mente loquentis. Tum etiam quia Scotus inquit, notitiam in mente audientis produci à solo intellectu.

35

36.

Oram.

Gabriel.

Augustinus.

37.

In quo dif-

ferat hæc

sententia à pr-

cedentibus.